

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

UN PROIECT AL MITROPOLITULUI ȘAGUNA PENTRU PACEA CONFESIONALĂ

Sărbătorile au fost un prilej consacrat pentru suspendarea ostilităților dintre oameni spre a face loc meditațiilor și îndemnurilor pentru pace și armonie.

Urările de anul nou cuprinse în discursuri și articole copioase au ținut să accentueze dela înălțimea tronului regal și până în cel mai depărtat colț de județ suprema dorință de pace și concordie a tuturor, spre a înfruntă primejdiile vremilor de azi și a asigura condițiile de apărare și prosperitate a neamului nostru.

În ordinea bisericească s'a articulat acelaș mare deziderat, care de altfel este o poruncă a Mântuitorului, grefată pe sentimentul divin al iubirii de oameni. Biserica fiind sanctuarul păcii și al dragostei creștine, ea este privită de toți ca izvorul etern ce fecundează viața omenirii răvășite și îndușmănite cu ea însaș. Având această sublimă misiune, de sigur că Biserica trebuie să fie cea dintâi care să dea exemplul mișcător prin gesturile și actele sale de fiecare zi.

Ortodoxia românească a dovedit prin tot trecutul ei că este prin definiție pașnică și tolerantă, preferind mai curând să sufere toate nedreptățile, decât să prigonească vrămașii din confesiunile celelalte de pe pământul nostru. Probă, că istoria ei atât de sbuciumată n'a înregistrat nici un războiu religios, cum se întâmplă să-l găsim în viața atâtor State și Biserici europene.

O singură excepție s'a produs în Transilvania, datorită și ea perfidiei Habsburgilor, care a desbinat pe Românii de aici la 1700, deslănțuind luptele sângeroase din veacul al 18-lea cu semănarea unei vrășmășii adânci, prelungită până în zilele noastre.

Nenorocirile ei au fost resimțite dureros de atâtea ori în înclăstarea noastră cu Ungurii, și dacă am pierdut multe bătălii ele se datoresc în bună parte și sfâșierii Românilor pe teren religios.

De aceea, când în revoluția din 48 conducătorii națiunii au izbutit să proclame pe Câmpia libertății unitatea religioasă, ei aveau sentimentul unei mari biruințe. Dar vai, a doua

zi ea a fost sabotată chiar de Bla-jul episcopal, zădărnindu-i orice urmări practice.

Și de atunci toate încercările ulterioare au avut aceeaș soartă, din vina teologilor uniți, îmbibați de spiritul intolerant dela Propagandă Fide.

Un exemplu elocvent ni-l servește și cazul Mitropolitului Șaguna din 1861. Genialul arhiereu, cunoscând mai bine decât oricine dificultățile enorme ce le întâmpină, din cauza certelor religioase, în acțiunile lui de șef politic al națiunii, a propus Bisericii gr.-catolice un proiect de pace confesională, rezumat la patru chestiuni esențiale. Acceptarea lui ar fi însemnat incontestabil un act de importanță istorică și temelul restabilirii succesive a unității noastre religioase.

Bla-jul a refuzat și de astădată mâna frățească ce i se întindea dela Sibiu, perseverând în vechea atitudine de separație și înveninare a raporturilor dintre fiii aceluiăș neam.

S'au scurs de atunci 75 ani, fără ca să se fi schimbat ceva din această mentalitate potrivnică. Astfel nici proiectul Mitropolitului Șaguna n'a pierdut nimic din semnificația lui originală. Actualitatea lui reală o justifică nu numai desbaterile aprinse, ce au avut loc la votarea legii Cultelor, mai ales în legătură cu trecerile religioase, dar și tot procesul de frământări ivit în urmă, așa cum îl vedem desfășurându-se sub ochii noștri, cu tendințele lui populare spre idealul întregirii ortodoxe.

Pentru valoarea lui atât de impresionantă, noi ne îngăduim să publicăm în acest loc proiectul lui Șaguna, așa cum ni l-a păstrat în rezumatul său Gheorghe Barițiu, având convingerea că cititorii vor putea trage concluzii instructive cu privire la slujitorii și adversarii unității integrale a neamului nostru.

Ne întrebăm însă, ce vor răspunde și de astădată frații din „strana stângă?”

EXTRAS

din proiectul episcopului gr. o. n. u. Andrei bar. de Șaguna, adresat mitropolitului gr. r. u. Alexandru St. Șuluțiu „pentru restabilirea frățietății celei adevărate, concordiei și armoniei perfecte între cele două confesiuni românești.”

I. Cununiile amestecate.

Să se binecuvinte totdeauna și fără nici o excepție prin parohul cel legiuit al miresei, de sine înțelegându-se, că după ce s'au împlinit mai întâi formalitățile prescrise din partea jurisdicțiunii politice.

II. În privința trecerilor religioase.

a) Părțile trecânde dela una la cealaltă biserică română, fie acelea singuratice, fie comune întregi, numai după ce vor împlini prescrisele formalități și vor produce atestate legale despre cele două înștiințări săvârșite la parohul lor legiuit, să se primească în sinul bisericii la care vreau să treacă.

b) Asemenea să se urmeze și cu primirea preoților, că adecă aceștia încă numai după ce vor produce atestat legal despre cele două însinuări să-

vârșite înaintea parohului lor legiuit, va să zică înaintea arhiereului lor legiuit, să se primească în sinul bisericii la care vreau a trece.

c) Preoții aceia cari ar fi suspendați sau supuși vreunei pedepse arhieresti, și ar vrea să treacă la cealaltă biserică, fiindcă este învederat, că trecerea lor s'ar face numai pentru ca să scape de pedeapsa meritată, nici decum să nu se primească de către arhiereul, în a cărui dieceză ar vrea să treacă, până nu-și vor împlini pedeapsa, și atunci încă numai ca mireni, iar nici decum ca preoți slujitori la altarul lui Christos.

d) În privința bisericilor parohiale la treceri să se urmeze așa, că dacă o comună întreagă sau $\frac{2}{3}$ părți vor trece dela una la cealaltă biserică românească, atunci și biserică să fie a părții celei mai numeroase trecute, și

„Mă încred în Dumnezeu și nu mă tem de nimic; ce pot să îmi facă niște oameni?”

Psalmul 56, 11.

în cazul acesta partea mai mică rămasă în religiunea sa, să devină afiliată la altă parohie de aceeași confesiune; iar de ar fi două biserici, atunci să se împartă una la una și alta la cealaltă parte; tot asemenea să se urmeze și cu celelalte averi și porțiuni canonice ale bisericii și ale școlii.

e) Despre fiecare trecere și primire respectivii arhieriei să se încunoștințe unul pe altul.

III. În privința slujbelor profești.

Vine a se privi lucrul dintr'un punct de vedere mai înalt politico-bisericesc, care este, ca să nu dea străinilor ocaziune de a ne învinui de vreun indiferentism religios. Deci părerea sa este:

Ca preoții ambelor biserici române să nu se amestece cu slujbele bisericești între sine, ci fiecare să se țarmurească pe lângă biserică și creștinii bisericii sale, iar la căsătorii amestecate fiecare parte să se servească în cele spirituale cu parohul său.

IV. În privința școalelor amestecate.

a) Orice școală mestecată română va avea, în conglăsuire cu ordinațiunile mai înalte în vigoare, caracter confesional, gr. catolic sau greco răsăritean. după cum adecă va fi majoritatea respectivei comune, greco catolică ori greco răsăriteană.

b) O asemenea școală va sta la suprainspecțiunea episcopului și nemijlocita inspecțiune a protopopului și a parohului majorității comunale.

c) Învățătorii la școalele amestecate vor avea a fi de confesiunea română a majorității respective și vor fi denumiți de către arhiereul sau consistorul respectiv; iar preoților minorității li se păstrează dreptul de a-și catechisi numai pe școlarii câți se țin de biserică lui.

Nr. 420. Maiu 21 a. 1861.

A. bar. de Șaguna
Episcop.

(cf. Gh. Barițiu, Părți alese din ist. Trans. III, p. 598-99).

Rolul preotesei în viața religioasă, culturală și socială a parohiei.

Biserica ortodoxă bazată pe sfânta Scriptură și Tradiție, ridică preoția la gradul de sfântă și dumnezeiască taină. Ea, pe lângă pregătirea și educația morală, teologică și științifică ce-o dă tinerilor ce vor să îmbrățișeze misiunea preotească, înainte de primirea darului preoției prin punerea mâinilor arhierilor, cere candidatului să „fie bărbat al unei femei” (Tim. 3₂). Nici nu se poate închipui altfel preoția creștină, preotul trebuind să fie model vrednic de imitat în toate și deci model și prin felul cum își chivernisește casa, pentru că zice tot același apostol: „Căci de nu știe cineva să-și chivernisească casa, cum va purta grijă de biserica lui Dumnezeu”; exemplu viu și prin felul cum își crește copiii. Cum va ști cineva predica despre viața familiară câtă vreme nu e în vâltoarea ei, sau cum va ști învăța despre educația tinerilor generații câtă vreme cunoaște această artă numai din cărți.

Preoțimea este pentru lume. Ea ridică lumea deasupra necazurilor și greutăților vieții și face ca omul să gândească necontenit la cealaltă viață — la adevărata viață în care poți intra cu credință și cu fapte bune. Preoțimea este pentru lume și nu e din lume. E dintre oameni supuși poftelor și deci are nevoie ca orice om de soție, de tovarășă de viață și de viață intimă familiară.

Care este rolul soției preotului, a preotesei creștine, în viața religioasă, culturală și socială a parohiei?

Poporul nostru român în persoana soției preotului vede mai mult ca în oricare altă femeie. În bună-tatea sufletului său, frământat de credința în Dumnezeu și dospit în învățăturile Mântuitorului, dă acestei femei un respect și o cinste ce la alte neamuri nu vezi. Îi sărută mâna,

o așează în locul cel mai de cinste și în unele părți îi zice chiar și „maică” pentru că ea este soția preotului, preoteasa satului. Dragostea aceasta trebuie răsplătită.

Biserica și poporul nu așteaptă altă răsplată decât ca ființa aceea ce este soția preotului să-i arate bună-tate și dragoste fără deosebire de situație și să aibă o purtare de tot frumoasă. Cuvintele lui Iisus spuse pentru toate veacurile slujitorilor bisericii îi sună și ei: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune și să mărească pe Tatăl vostru cel din ceruri”.

A doua datorie a preotesei este ca în Dumineci și sărbători să meargă la biserică. Aici să petreacă în rugăciune și să observe cu strictețe toate poruncile bisericesti mărturisindu-se și împărtășindu-se cu sfințele Taine, închinându-se sfințelor icoane, aducând jertfă pentru păcatele celor morți și celor vii și m. d. Nu se poate închipui o preteasă care să nu calce pragul bisericii niciodată sau chiar rar de tot. O astfel de preteasă își desconsideră soțul în fața credincioșilor, dă exemplu rău și depărtează lumea de biserică. Pe când o preteasă ce merge regulat la biserică face ca glasul de chemare al păstorului să fie cu autoritate, fiindcă se vede întâi exemplul viu pornind dela casa preotului. Apoi preteasa dela locul său din fruntea femeilor, observă în biserică orice mișcare mai bine ca preotul din altar. Vede cine vine regulat la biserică și pe cine vine la biserică cu gând de rugăciune, pe cine aduce jertfe, observă cu un cuvânt orice mișcare bună sau rea, care spusă soțului său poate ajuta mult la schimbarea vieții religioase din parohie. Mai vede și munca grea ce-o de-

pune preotul pentru îndreptarea oamenilor, greutățile ce le întâmpină cu cei puși la conducerea bisericii și prin felul său de-a fi înseninează viața, descrețește fruntea și ridică moralul preotului deasupra acestor necazuri. În această formă, cu viața, cu tactul și cu simțirea sufletului său, preteasa influențează spre bine asupra vieții religioase din parohie. Acum să vedem ce influență poate avea preteasa asupra vieții culturale din sat.

Au trecut vremurile vechi când candidatul la preoție lua de soție pe cea mai bogată fată din sat, fie ea chiar și țărăncă, fără să se gândească la cealaltă zestre a sufletului și a minții ce i-o aduce în casă viitoarea lui soție. Cinste și onoare și acelor bătrâne preotese, cari cu viața lor curată și cu felul de-a fi la locul lor au scris pagini frumoase în istoria bisericii și națiunii noastre. Fiind tovarășe adevărate venerabililor noștri înaintași, au împlântat în sufletul fiilor lor — intelectualii români de ieri și de azi — dragostea de neam și de biserică. Vremile cer preoților de azi, absolvenți de Academii teologice, alte soții cu pregătire intelectuală sau chiar diplomate, pentru că vremile dau preoteselor de azi și de mâine un mai mare rol și pentru că și chemarea preoților are alte proporții ca în trecut.

Ca să poți cultiva, trebuie să fi cultivat și să te cultivi într'una. Nu este destul ca o preteasă la intrarea ei în viață să aibă o frumoasă pregătire intelectuală încât despre știință, literatură, artă și mersul lumii, să poată sta la discuții cu oricine. Lumea înaintează. Ce e azi nou, mâine este vechiu. Preteasa ca să fie în curent cu mersul lumii și ca să fie în permanență ajutor soțului ei, trebuie să se cultive. Trebuie să ia în mână o gazetă sau o carte, ca limba și simțirea să-i fie ca ale lumii și toate gândurile soțului său preot preocupat de înflorirea comunei pe

toate tărâmurile, să nu se lovească la primul pas de neînțelegerea familiei lui. Cu alți ochi va fi privit de toți un preot cu o astfel de preoteasă, decât cu una rămasă în urmă în toate privințele.

Câte probleme noi pastorale, nu vin în fața preotului de azi. Înființarea societăților cu caracter cultural, a reuniunilor de femei, a organizării tineretului ș. a. Cine e chemat să stea în fruntea acestor cetățui, cari apără și servesc biserica de atâtea și atâtea curente vătămătoare credinței, decât numai preteasa cu pregătirea ei și cu inima ei mare. Oriunde se înființează o reuniune cu caracter cultural, cu scopul de-a împodobi biserica, de-a ajuta pe cei săraci și de-a reinvia portul românesc, preteasa e chemată să stea în frunte. Preotul numai în preteasa sa poate avea desăvârșită încredere.

Până aici am văzut rolul preotesei în viața religioasă și culturală a parohiei, acum în ultima parte a acestei expunerii, să vedem rolul ei în viața socială.

Preteasa fiind o creștină convinsă și cultă se înțelege că este un element, care societatea oamenilor o grupează și-o direcționează spre lucruri nobile și frumoase și nicidecum un element de discordie socială. Viața ei pașnică nu trebuie să fie gustată numai de ficele și fii săi sufletești, ci aceiași pace și blândețe trebuie s'o manifesteze și față de oamenii de altă confesiune și naționalitate. Față de țărani să fie blândă și cinstită și de intelectuali rezervată. La vorbe ușoare sau intrigi familiare nicidecum nu se poate scobori o preteasă creștină.

Nu numai ființa preotesei trebuie să fie pildă vie de femeie la locul ei, ci și mediul în care se învârtește și casa în care trăiește s'o arate femeie gospodină și care-și iubește neamul. Casa curată și înconjurată de flori. Curtea și grădina de legumeoglinda sufletului ei. Aceiași or-

Viața tradițională a satului meu la sfintele sărbători ale Crăciunului.

În țara noastră atât de bogat înzestrată cu frumuseți cari încântă sufletul și desfată ochii, minunile sufletești, cari alcătuiesc tezaurul nostru cel mai scump, le găsim în viața tradițională a satului. Satul păstrează tot ceace neamul nostru românesc are mai caracteristic, mai specific ființei lui.

Crăciunul, această binecuvântată sărbătoare a nașterii Mântuitorului lumii, concentrează și cristalizează, tot ceace viața tradițională are mai curat, mai nobil și mai bogat ca manifestare sufletească.

În nici o altă sărbătoare a anului, sufletul sătenilor nu vibrează mai puternic și nu se manifestă mai impunător decât în aceste zile mari ale Crăciunului.

Bucuria cea mare, nespūsă, cu adevărat prețuită în viața satului este nașterea Mântuitorului lumii, atât

de fermecător cântată în colinzile strămoșești cu cari ne mândrim în fața unei lumi întregi.

Ajunul Crăciunului, este marea zi în care sufletul săteanului cântă imnuri răscolitoare blândului Iisus născut în ieslea din Vifleim...

Eu cobor în timp, până la anii fermecați ai copilăriei mele ascunși în viața de demult a satului în care am auzit pentru întâia dată melodiile bătrâne ale colinzilor. Îmi regăsesc în acești ani ai copilăriei, expresia cea mai curată a sufletului meu, fiindcă întreaga mea ființă trăia aceleași clipe, aceleași tainice bucurii, cu ale sătenilor cari mi-au rămas atât de vii în suflet.

De atunci timpul s'a scurs ușor, îndepărtându-mă mereu de isvorul fermecat al acestei vieți sătești dar sufletul mi-a rămas același.

Azi... după atâtea drum parcurs,

mă opresc o clipă și privesc spre trecut.

Mă văd în casa pierdută între pomii înfloriți în ninsoarea iernii, în comun Râpa-de-sus de sub munții Călimani — ascultând în tainicul serii de ajun, la geamul înghețat, cu emoție nestăvilită, cântecul atât de armonios ce venea de afară și pătrundea atât de adânc în sufletul meu de copil:

*Mărire întru cei de sus
Florile dalbe. 1)*

Ingerii cântare au adus

Că Hristos azi s'a născut

Lumea cu dar a umplut

Dela Tatăl cel înalt

Dumnezeu adevărat.

Mama pruncul l-a 'nfășat

Și în iesle l-a culcat

El cu raze de pe cap

În sălaș a luminat

Că e fiu Dumnezeesc

Fiul Tatălui ceresc.

Voi păstori acum plecați

Pe Hristos curând cătați

Și cu flueru-i cântați

Ca Ingerii-L lăudați.

*C'azi fiul Domnului sfânt
S'a scoborât pe pământ.*

Magilor și voi veniți

După stea călătoriți

Pe Hristos dăruiți

Ș'apoi lumi îl vestiți.

Că-i soare din răsărit

Pentru neam întunecit.

Și voi văi și munți înalți

Azi cu oamenii sălțați

Și voi turme să sărbați

Sus la ceruri să cântați

Că soarele ce s'a născut

Cu lumină ne-a umplut.

Ascultam cu atâtea dragoste încât și azi când îmi aduc aminte de acele clipe, tresar, regăsindu-mă în vraja cântecului fermecătoarei vieți de demult.

Cât de frumos și cât de măestrit a știut săteanul nostru să împodobească cu cântări de laude această naștere supraomenească a Mântuitorului Iisus.

...Și cu câtă evlavie așteaptă el dumnezeiasca sărbătoare. Încă înainte

¹⁾ Se repetă după fiecare șir.

dine și curățenie ce se vede în exterior trebuie să domnească și'n năuntru căminului ei. Întrând aici să nu te iubească numai bunăprimirea cea caracterizează casele noastre preoțești, ci o ordine, o curățenie și o împodobire a casei cu lucrul mâinilor ei s'arate iarăși sufletul ei. E frumos ca întrând într'o casă să ghi-cești după lucrurile din ea, că e locuită de preot român. Scoarțe, obiecte și lucruri de mână românești să întâlnești pretutindenea. Aceasta nu numai să se vadă că acea casă e locuită de un bun român, ce-și iubește neamul și lucrurile lui vechi ci și pentru faptul că poporul nostru dela sate îi place să imiteze. Dacă el vede că în casa preotului sunt numai obiecte și mobile străine, și el va scoate mâine tot ce este românesc în casa lui și le va înlocui cu lucruri străine. Pentru păstrarea specificului național al satului și al casei țărănești, în casa preotului să fie cel puțin o cameră românească.

A rămas ca în ultima parte să insist puțin asupra rolului frumos al preoțesei *ca mamă*. Un obicei urât și'n aceiaș vreme un păcat, caută să se'ntindă dela oraș la sat, obiceiul de-a avea numai un copil sau doi și pe ceilalți de-a-i stărpi prin diferite intervenții medicale. Ar fi și un mai mare și mai greu păcat față de Dumnezeu și neam, dacă acest obicei s'ar întinde și în casele preoțești. Numărul frumos de copii bine crescuți și sănătoși caracteriză în trecut casa preotului român. Ce s'ar fi ales de neamul nostru, dacă n'ar fi fost acel număr mare de copii, sau dacă și preotul român ar fi fost celib? În tot trecutul nostru glorios și trist dela casa preotului român au ieșit intelectuali ce s'au luptat pentru interesele neamului. Un comandant și director de liceu militar îmi spunea, că familiile preoților dau procentul cel mai mare de copii deștepți.

Iată rolul preoțesei române. De-a fi și ceiace au fost acele bătrâne și

harnice preoțese române mame, cari să dea neamului copii sănătoși și deștepți, iar bisericii intelectuali credincioși.

Să mergem acum cu gândul la cele dintâi paști creștinești. Era Duminica dis de dimineață. Înainte de răsăritul soarelui. Besnă de întuneric încă învăluia pământul. Păsărica cânta imn de slavă Creatorului și Stăpânului lumii. În iarbă sclipea roua, iar pomii grădinii, în care fusese înmormântat trupul lui Iisus, răspândeau un miros îmbătător. Prin această frumuseță de natură mergeau niște femei învăluite în negru, cu ochii roșii de plâns, cu tămâie la mormântul lui Iisus și cu mir bine mirositor să unghă trupul cel de viață dătător al lui Hristos. Întrând pe poarta grădinii, de-un mic cutremur de pământ fură trezite din adânc lor jale: piatra ce acoperea mormântul Domnului fu prăvălită de inger. Se uitară una la alta, nu ziseră nimic și merseră încet și lin spre mormânt. Când ajunseră în preajma mormântului, un inger le întâmpină cu cuvintele: pe Iisus cel răstignit îl căutați? Nu este aici. A înviat precum a zis vouă... Mergeți vestiți apostolilor Lui...

Așa-mi inchipui eu femeia preoțesă. O mironosiță.

Să ducă cu curaj mir, să unghă pe Hristos.

Să verse îndrăzneală în sufletul soțului ei, de-a vesti pe Hristos și Evanghelia Lui.

Să împrăstie pretutindeni mirosul cel bun al faptelor bune și de milostenie.

Preot AXENTE TOMUȘ

„Căci în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu prețuiește nimic, nici netăierea împrejur, ci a fi o făptură nouă.“ Galateni, 6, 15.

„Nu zice aproapelui tău: „du-te și vino iarăși; îți voi da mâine“, când ai de unde să dai.“

Proverbe 3, 28.

de ajun harnica săteancă, își primește casa cu cea mai mare grije, o curățește, o vâruiește și-o îmbracă în zi de sărbătoare... Șterge cu pietate icoanele și le așează la locul destinat...

Marele praznic o găsește cu casa curată... Dar nu numai atât face ea. Dacă casa ei curată așteaptă cu atâtă bucurie mărdașa sărbătoare, cu atât mai mult ea își va împodobi și sufletul cu florile alese ale virtuților.

Mamele bune își învață copiii rugăciuni și colinde... Cu câtă nerăbdare nu așteaptă săteanul și săteanca copilașii nevinovați să vină să-i colinde și să le doriască tot binele de sfintele sărbători, ca apoi să-i răspândească cu bunăștiință.

Câtă mângâiere, câtă alinare și mulțumire nu găsești în seara de ajun ascultând cântările sfinte de preamărire a fiului nou născut în Vifleim... care s'aud pretutindeni până târziu în noapte...

...A doua zi e dumnezeiasca sărbătoare a Crăciunului. Din bisericuța din deal, clopotele răsună prelung

chemând pe toți sătenii la rugăciune.

Par'că-i vezi pe toți făcându-și sfânta cruce când sunetul clopotului le vestește chemarea lor sfântă.

Măreața sărbătoare a sosit...

Pe drumul scaldat în scântei de lumină, vezi mergând cu pas rar, bătrânele satului cu greutatea anilor în spatele încovoiate, dar înviorate de chemarea alinătoare a clopotelor cari vestesc pacea bisericii izbăvitoare, îndreptându-se liniștiți spre biserică, în portul lor străvechiu — cu cojoc și năfrâmi albe — ca zăpada pe care calcă, ducând în mână merindarea albă în care se află prescurile pentru sfânta Liturghie.

În această zi mare Biserica îi cheamă pe toți... Ea este casa sfântă spre care se îndreaptă tot satul. Ea adună toate sufletele pentru a le da binecuvântarea cerească și pentru a le îmbrăca în haina cea de mult preț a iubirii, a păcii și a mulțumirii.

Nu poate fi nimic mai frumos, mai încântător, decât să vezi în această binecuvântată sărbătoare bi-

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința preoțesă de toamnă a preoților din protop. Reghin.

În ziua de 22 Noemvrie a. trecut, preoțimea din protopopiatul Reghinului și-a ținut conferința de toamnă în parohia Idicel-Sat.

La orele 9 dim. s'a ținut lecție practică de religie cu elevii școlii din clasa III-a. Se predă subiectul: „Prorocul Daniel“ de pr. M. Grecu paroh în Deda.

La orele 10 s'a început sf. Liturghie. Predica a fost rostită de pr. Vasile Gliga, paroh în Ibănești-Sat, care explică evanghelia zilei: „Suflete mânăncă, bea și te veselește...“ și combate păcatul lăcomiei și al trufiei.

La sfârșitul sf. Liturghii a vorbit dl Dr. Eugen Nicoară directorul spitalului de sat dis Reghin și președintele F. O. R. secția Reghin. Vorbitoarea cu talentul său oratoric, și rostirea sa plină de învățături creștinești a stârnit admirația ascultătorilor.

După masă la Vecernie pr. Chiril Moldovean din Deda-Bistra a ținut o conferință despre foloșele ce le aduce școala.

Mai vorbește dl Dr. Vasile Nicolescu, despre rolul femeii în viața socială.

Conferința publică s'a încheiat prin cuvântul păr. protopop I. Maloș, care a relevat rolul conferințelor preoțești, îndemnând pe credincioși să-și însușească sfaturile propoveduite. Răspunde pr. Ioan Sălăgean, parohul locului.

Preoțimea și-a continuat programul întrând în conferința intimă.

Păr. prot. Ioan Maloș citește un articol intitulat: „Iudaismul și mijloacele sale de înfăptuire“ scris de dl Iuliu Pascu, în care se semnaleză primejdia comunismului.

Urmează citirea temei: „Rolul preoțesei în viața religioasă, culturală și socială a parohiei“ lucrată de

preoții Ioan Popescu, Gh. Narița, Gliga Aurel și C. Cotuțiu. Conferința primește propunerea de a se organiza cursuri de perfecționare pentru preoți, cum se face în arhidieceză.

Pr. C. COTUȚIU

Conferința preoțesă de toamnă a tractului Lăpuș.

După terminarea sf. Liturghii, păr. prot. Șt. Gheție, declară conferința deschisă.

Referatul asupra lucrărilor cu subiectul dat de P. Ven. Consiliu Eparhial „Rolul și chemarea preoțesei în viața satelor“ îl face și-l citește preotul Gheorghe Todea din Borcut.

Preotul Vasile Puica din Văleni, prezintă lucrarea dată de păr. prot. „Însemnătatea muzeului bisericesc“ arătând că preoții sunt datori a strânge obiecte vechi bisericesti ca: potire, antimise, lcoane, haine, etc.

Se aduce hotărârea ca toate aceste relicve sfinte să fie predate în mod gratuit muzeului Eparhial.

După masa la ora 3 p. m., ședința se redeschide în cancelaria protopopiatului.

Pr. Nicolae Gherman citește lucrarea „Cari sunt cauzele scăderii nașterilor și cu ce mijloace se poate combate scăderea natalității.“ Sf. Sa arată că Statul al trebui să vină în ajutor pedepsind aspru pe cei ce provoacă sau fac avort. Totodată salariaților publici Statul să le deie ajutor familiar mai mare, și pentru toți copiii, nu numai pentru trei, ca azi.

Pr. V. Dălălu citește lucrarea: „Locul unde sunt a se săvârși și unde se pot săvârși sf. Taine.“

Pr. Ioan Pinteza citește lucrarea: „Rolul preotului în combaterea divorțurilor.“ Sf. Sa arată că din experiență știe că acei cari trec dela uniți la ortodoxie, trec numai din interes ca să se poată divorța și iarăși revin, prin urmare să nu mai fie primite astfel de persoane la ortodoxie.

Pr. GAVRIL PETRUȚIU

serica plină de credincioși care-și îndreaptă cugetul și inima spre Dumnezeu ascultând povețele și cuvintele înțelepte pline de lumina adevărului divin al Evangheliei.

După dumnezeiasca slujbă sătenii se îndreaptă liniștiți spre casă... Rar și-e dat să vezi și asemenea tablouri ca cel al ieșirii sătenilor dela biserică... Îi privești mereu și nu te mai poți opri admirând costumele lor pitorești și bucuria lor sufletească.

Îi vezi coborând dela biserică spre sat... Te uiți cum dispar în casele lor albe, curate, pe care zăpada iernii le face să lucească 'n soare sau îi vezi pierzându-se printre grădini cu pomi înfloriți în albul zăpezii.

Întâia zi de Crăciun trece în liniște și reculegere sufletească. În a doua zi încep „jocurile de Crăciun“... Vin „lăturenii“ — feciori din alte sate — îmbrăcați în cojoace albe, căciuli mari cu bani pe ele, cu baltașe în mână și cu năfrâmi de mătășă după gât... Ei sunt podoaba jocurilor... Mândria bătrânilor.

Înainte de a începe jocul merg frumos înșiruiți la biserică și numai după binecuvântarea preotului încep jocurile cari sunt cele mai frumoase din toate sărbătorile anului.

Nicicând sufletul săteanului nu trăește o viață mai intensă interioară decât la sărbătorile Crăciunului.

Viața sufletească e pe întâiul plan... Biserica și apoi cântecele religioase cristalizează în jurul lor toate acțiunile și manifestările sătenilor. Orice urare, ori staroste rostită, se referă la Dumnezeu și bunăstățile lui...

Acesta e Crăciunul satului meu... Marea sărbătoare a nașterii Domnului și suprema bucurie a sufletului românesc...

Fermecătoare este viața satului pentru că săteanul știe să prețuiască izvorul cel dătător de mângâiere și alinare al sărbătorilor cari îi înalță sufletul și îl împodobesc cu virtuțile cele mai curate.

Aici este izvorul de primenire al vieții sufletești.

IOAN N. MALOȘ, stud. în teol.

INFORMAȚIUNI

Boboteaza la Cluj. Ca și în anii trecuți marele praznic al botezului Domnului a fost cinstit cu toată evlavie și cu tot fastul în capitala Transilvaniei. Catedrala era neîncăpătoare pentru publicul numărös, venit să asculte sf. Liturghie săvârșită de către un mare sobor de preoți și 3 diaconi. A cântat corul teologilor de sub conducerea dlui prof. Dr. Vasile Petrașcu. Erau de față șefii autorităților civile și militare și reprezentanții instituțiilor publice. În fața catedralei așteptau unitățile militare în ținută de sărbătoare, cu drapelele și muzica militară.

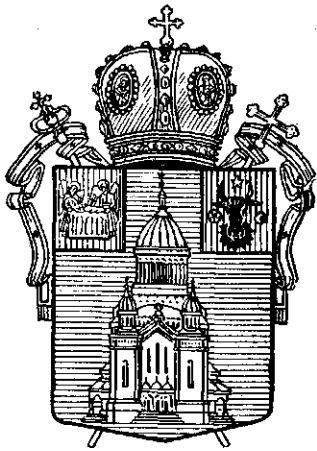
La ora 11 a. m. se termină sf. Liturghie și se formează cortegiul impozant al credincioșilor în frunte cu P. S. Episcop Nicolae, care străbate străzile principale ale Clujului în sunetul muzicii militare și al corului teologilor. Ajunși la râul Someș, se începe pe estrada anume întocmită, slujba cea mare a sfințirii apei de către P. S. Episcop Nicolae, asistat de clerul catedralei. Lume joarte multă. În clipa sfințirii apei, răsund din Cetățuie 21 lovituri de tun. Credincioșii se grăbesc să primească botezul din mâna P. S. Episcop, uitând de ordine și răbdare. Ceremonia s'a terminat cu defilarea trupelor în fața Cercului militar.

Apelul M. S. Regelui. De anul nou a avut loc în Palatul regal din București o mare recepție, la care au participat membrii Guvernului, I. P. S. Patriarh, corpul diplomatic și capii autorităților supreme în Stat. După felicitările ce i s'au adus de I. P. S. Patriarh și d. Gh. Tătărescu Suveranul a ținut o cuvântare vibrantă, asigurând țara de aceeași iubire neclintită și veghe neadormită pentru pacea și prosperitatea ei. În schimb a cerut și guvernelor să lase la o parte orice interese de club, ocupându-se exclusiv de gospodăria Statului, declarând că aceasta este o condiție impusă de națiune înșasă.

Deasemenea M. S. Regele a făcut un nou apel la unire către fruntașii țării, ca în solidaritate și armonie să putem sluji interesele de existență ale României față de multele primejdii ce-o amenință. Biserica noastră este fericită să propovăduiască acest înalt indemn regal, care răspunde atât de bine învățăturilor Mântuitorului despre pace și iubire.

O biserică din Ardeal la Sinaia. M. S. Regele Carol II-lea dorind să aibă la reședința Sa de vară o biserică ve-

Noua stemă a Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Pe scut albastru o catedrală de argint văzută din față, cu o turlă centrală și două laterale. În cartierul liber din dreapta, pe roșu hramul „Adormirei Maicii Domnului” de aur; în cel din stânga tot pe roșu, bourul Moldovei negru. Scutul așezat pe crucea și cârja episcopală încrucișate, împodobite între ele cu omofore roșii cu bordură de aur încărcate cu cruci negre. Timbrat cu mitra episcopală de aur cu fond roșu.

Simbolizează noua așezare ortodoxă cu hramul ei și amintește de vechea stăpânire a bisericii moldovenești a Vadului din secolul XV.

che și original românească, potrivită a se încadra în natura pitorească dela Sinaia, a cumpărat biserica de lemn din comuna Maiorești, jud. Murăș. Înălțată din nou în curtea castelului Foișor, spre a servi drept capelă a Curtii regale, ea a fost sfințită în ajunul Anului nou de către însuși I. P. S. Patriarh Miron, în prezența Suveranului, a miniștrilor și altor fruntași ai țării.

Actul de ctitorie spune, că M. S. Regele a săvârșit această faptă frumoasă din recunoștință și admirație pentru rolul ce l-a avut biserica în cultivarea credinței strămoșești, a slovei și limbii românești. Vechimea ei este de 360 ani, cu picturi interesante ce au fost refăcute acum. Satul a căpătat o nouă biserică de cărămidă, care va fi sfințită în cursul acestui an.

Atentatul dela Episcopia Râmnicului. În noaptea de Anul nou s'a produs la palatul episcopal o explozie de 2 bombe, puse de o mână criminală tocmai în pragul intrării principale. P. S. Episcop Vartolomeu, profund tulburat de acest atentat, a reclamat autorităților, cari au și pornit de îndată ancheta. Cercetările încă n'au putut descoperi pe criminali. Se bănuiesc anumite persoane, dintre cari unele au și fost reținute la Parchet.

Cazul este unic în felul lui și arată că nici slujitorii Domnului nu sunt feriți de sălbăticia unor oameni decăzuți.

Românii din America și FOR-ul. Revista „Solia” organul oficios al Episcopiei noastre din America, ce apare în Detroit sub patronajul P. S. Episcop Policarp Morușca, publică în numărul din 13 Dec. trecut o lungă dare de seamă despre Congresul Frăției Ortodoxe Române dela Arad. Se reproduc cuvântările dd. Sextil Pușcariu, I. P. S. Mitropolit Nicolae, Onisifor Ghibu și Sabin Manuilă, delegatul Episcopiei americane în congresul național bisericesc. Ar fi fost bine să fi fost dată **Moțiunea** în întregime, ca și frații de peste ocean să ia cunoștință de problemele bisericești de acasă.

Contabilitatea bisericească. Se anunță, că Ministerul Cultelor lucrează la întocmirea unui proiect de lege în sensul căruia legea contabilității publice a Statului ar urmă să se aplice și administrării averilor bisericești. Știrea în forma aceasta nu ni se pare exactă. Cel mult poate fi vorba de organizarea controlului financiar cu privire la întrebuințarea fondurilor acordate de Stat. Căci averile proprii Biserica e liberă să și le chivernisească — în virtutea autonomiei — după regulamentele ei interne.

Chestiunea încreștinării Evreilor din București. Cererea celor 200 Evrei intelectuali din Capitală de a fi botezați în credința ortodoxă formează încă obiect de cercetare prealabilă. De oarece la mijloc nu este numai o simplă problemă religioasă, ci și una de ordin național, căci e vorba de intrarea unor străini în comunitatea noastră de rassă, I. P. S. Patriarh Miron are de gând să convoace la o conferință o seamă de fruntași ai neamului, teologi și cărturari mireni, spre a le cunoaște părerile, înainte de a lua o hotărâre definitivă.

† **Preotul Ioan Brânzea.** La Brașov a încetat din viață, după scurte suferințe tânărul preot Ioan Brânzea, profesor al liceului ortodox Andrei Șaguna. E o pierdere dureroasă pentru vestita școală românească de acolo, pe care defunctul în vârstă de abia 31 ani, a servit-o 6 ani, cu talent și hărnicie neobosită. De-o rară bunătate și distincție morală, plin de avânturi generoase, profund devotat Bisericii, dispariția lui neașteptată lasă regrete sincere în sufletul colegilor săi și al tuturor celor ce l-au prețuit. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

— **Librăria Eparhială din Cluj** (Piața Cuza Vodă Nr. 6) fiind aprovizionată cu odoare bisericești (cruce, candelă, odăjdii, prapori etc.) precum și cu toate cele necesare serviciului divin, — stă la dispoziția tuturor pentru efectuarea oricărei comenzi, mici sau mari, cari se execută prompt și cu îngrijire, pe lângă cele mai moderate prețuri.

BIBLIOGRAFIE

„Revista Teologică”, Nr. 11—12, Noemvrie—Decemvrie 1936. Sibiu. Redactor prof. Gr. T. Marcu. Sumarul cuprinde: Tr. Scorobeț, Nașterea Domnului; Pr. V. Gh. Sibiescu, Sărbătoarea Nașterii; Dr. Nic. Popovici, Opinii asupra proiectului de modificare a legii și statutului de organizare bisericească; Gr. Marcu, Atitudini: Universitatea, Biserica și pregătirea Clerului. Mișcarea literară, cronică, note și informațiuni. Remarcăm îndeosebi lucrarea tânărului teolog Iosif Naghiu despre bio-bibliografia P. S. nostru episcop Nicolae Colan. Precedate de o notiță biografică sunt înșirate scrierile periodice, studiile și articolele P. S. apărute dela 1915 și până astăzi, cari împreună dau 339 de titluri. Este o activitate literară bogată și surprinzătoare, ce impresionează chiar și pe cei cari cunoșteau scrisul prodigiosului Arhieru. Este o contribuție prețioasă, care ne dă măsura talentului și culturii P. S. nostru Episcop, puse cu atâta devotament în slujba Bisericii și a neamului.

* „Tara Bârsei”, Nr. 1 pe 1937. Brașov. Intrată în anul al 9-lea de viață sub conducerea iscusită a prof. Ax. Banciu, revista brașoveană așa de bine scrisă ne aduce în numărul de față un bogat material, din care semnalăm conferința strălucită a dlui prof. I. Lupaș despre regretatul I. A. Lapedatu, articolele dd. Nicolae Iorga, Ax. Banciu, V. Onițiu, A. Gociman, etc., câteva poezii și schițe alese, apoi o largă cronică despre cărți și reviste.

Di prof. Banciu a avut gândul bun de a edita și o colecție intitulată „Îndrumătorii dela Brașov”, din care au apărut până acum 3 broșuri despre V. Onițiu de Horia Teculescu, Mih. Eliescu de Ax. Creangă și I. A. Lapedatu de I. Lupaș.

Recomandăm revista ca și broșurile tuturor cititorilor noștri. Adresa: Str. Murășenilor 22. Brașov.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7907/1936.

CIRCULARĂ

Îndemnăm pe toți Cucernicii preoți să-și aboneze „Revista teologică” din Sibiu, pe care Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Nicolae conducându-o timp de patrusprezece ani a reușit să-i ridice nivelul intelectual la înălțimea cerințelor vremii și să-i imprime o ținută literară ireproșabilă și o atitudine înțeleaptă și demnă în toate chestiunile, cari privesc biserica și preoțimea noastră.

Ea apare și acum în aceleași condițiuni escelente redacționale și tehnice.

Data fiind importanța acestei reviste întemeiată de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, ea va fi un prețios ajutor al preoților bisericii noastre în misiunea pe care sunt chemați să o îndeplinească în mijlocul poporului.

Abonamentul este 260 Lei anual. Cluj, la 21 Decemvrie 1936.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.